

מ"ח 3551/22 - חיים אריה שטיינברגר נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

מ"ח 3551/22

לפני: כבוד המשנה לנשיאה ע' פוגלמן

המבקש: חיים אריה שטיינברגר

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה למשפט חוזר

בשם המבקש: עו"ד אורי בן נתן

החלטה

לפניי בקשה לקיום משפט חוזר לפי סעיף 31 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט) בהרשעתו של המבקש בעבירה של אספקת סם מסוכן לפי סעיפים 13, ו-19א לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: הפקודה).

1. נגד המבקש ונגד מר אברהם עמר (הוא הנאשם 2 בכתב האישום; להלן: עמר) הוגש ביום 23.10.2017 כתב אישום. כעולה מכתב האישום, המבקש, עו"ד במקצועו, ייצג את עמר אשר במועדים הרלוונטיים לכתב האישום היה אסיר בכלא איילון. ביום 4.4.2017, במהלך ביקור בכלא (להלן גם: המפגש), העביר המבקש לעמר סם מסוג קוקאין במשקל 0.9404 גרם (להלן: הסם), ומשכך יוחסה למבקש עבירה כמפורט לעיל. לשלמות התמונה יצוין כבר עתה כי עמר הורשע לימים בעבירה של החזקת סם לצריכה עצמית לפי סעיף 7(א) ו-7(ג) רישה לפקודה, וכי ביום 30.5.2021 דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו על הכרעת הדין ועל גזר הדין. יוער כי בכתב האישום נכלל אישום נוסף אשר נמחק בהסכמת הצדדים בהחלטת בית המשפט מיום 2.1.2019.

2. ביום 8.1.2019 הוצאה תעודת חיסיון (מתוקנת) על ידיעה מודיעינית בעניינו של המבקש לפי סעיף 45 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: הראיה החסויה). למבקש ולעמר נמסרה פרפראזה לגבי ידיעה

זו, שלשונה: "ידיעה מתאריך 02/2017 האסיר אבי עמר קיבל סמים באמצעות עו"ד". המבקש ועמר הגישו ביום 28.1.2019 עתירה לגילוי ראיה חסויה. ביום 1.5.2019 הכריע בית משפט השלום בבקשה וקבע כי "לאחר בדיקת כלל המסמכים, החלטתי, כי בשלב זה יש לדחות את העתירה [...] ויובהר, מדובר בהחלטה זמנית, נכון לשלב זה של הדיון, ובהמשך הדרך, יתכן כי תתקבלנה החלטות אחרות, בין ביוזמת צד ובין ביוזמת בית-המשפט" (ההדגשה במקור - ע' פ').

3. ביום 27.1.2020 זיכה בית משפט השלום ברמלה (כב' סגן הנשיאה מ' מזרחי) את המבקש מהמיוחס לו מחמת הספק. בית המשפט קבע כי כעולה מן הסרטון שמתעד את המפגש בין המבקש לבין עמר, המבקש אכן העביר לאחרון "דבר מה אסור", אך לא ניתן לקבוע כי מדובר בסם כפי שנכתב בכתב האישום. עוד נקבע, בין היתר, כי הראיות הנסיבותיות שאותן הציגה המשיבה לחיזוק סרטון המפגש ובהן, תפיסת הסם ברשות עמר לאחר המפגש, ואמירת המבקש בזמן שעוכב על ידי המשטרה, אינן מחזקות את סרטון התיעוד. בנוסף קבע בית המשפט, כי עדותו של עד ההגנה שמכונה "פארש" (להלן: פארש) מקימה ספק סביר בטענת המשיבה כי הסם שנתפס אצל עמר סופק לו על ידי המבקש; זאת, בשל עדותו של פארש לפיה סיפק לעמר סמים בבוקר המפגש. ביחס להתנהלות החקירה בעניינו של המבקש קבע בית המשפט כי נפלו בה פגמים אשר עולים כדי מחדלי חקירה, ובהם היעדר בדיקת טביעות אצבע על גבי השקית שבה נמצא הסם; אופן החיפוש על עמר עובר לכניסתו לחדר המפגש (אשר מנע את שלילת האפשרות כי הסם היה בחזקתו עוד קודם למפגש); והיעדר תפיסת הקלטה ממצלמה נוספת אשר תיעדה את שהתרחש במפגש. עוד קבע בית המשפט, בין היתר, ביחס להתנהלות גורמי החקירה כי דו"חות הפעולה של השוטרים שעצרו את המבקש דומים בצורה מחשידה וכי "נוכח הרושם הישיר, הבלתי אמצעי שעשו השוטרים בעדותם, ולאור הנתונים הדומים בשני הדוחות, קשה לייחס לשוטרים מהימנות או אמינות בדבר נכונות הרישום בדוחות [...]". (בעמ' 29 לפסק הדין); וכי קיים חשש ממשי לגבי מהימנות דו"ח הפעולה שרשם השוטר שביצע את החיפוש על עמר לפני המפגש (בעמ' 31 לפסק הדין). לבסוף נקבע כי תעודת החיסיון שהוצאה בעניין הראיה החסויה נגעה לראיה שהייתה חיונית ביותר עבור ההגנה - על תוכנה ועל זהות מוסרה - ופגעה ביכולתו של המבקש לנהל את הגנתו במשפט.

4. המדינה הגישה ערעור על הכרעת הדין בעניינו של המבקש לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד. ביום 6.4.2021 הגישו המבקש ועמר "עתירה לגילוי ראיה חסויה" ובמסגרתה שבו וביקשו לגלותה. ביום 11.4.2021, לאחר דיון במעמד הצדדים, קבע בית המשפט המחוזי כי "לאחר שעיינו בידיעה ושמענו כל אחד מהצדדים בנפרד, דעתנו היא כי לא היה מקום ואין מקום גם היום לגלות את הראיה. בפרפרזה שנמסרה לב"כ הצדדים נאמר כי הידיעה היא מפברואר 2017 ותוכנה הוא 'האסיר אבי עמר קיבל סמים באמצעות עו"ד'. ידיעה זו היוותה רקע בלבד, בשים לב לכך שהאישום שיוחס לנאשמים בכתב האישום ארע באפריל 2017. לאור האמור, אנו דוחים את הבקשה לגילוי ראיה חסויה" (להלן: החלטת בית המשפט המחוזי בעניין הראיה החסויה).

5. בהמשך לכך, מספר ימים עובר למתן פסק הדין בערעור, הגיש המבקש בקשה דחופה לקיום דיון, זאת בשל טענתו כי הועברו לידי ממצאים מחקירת המחלקה לחקירות שוטרים בעניינו (להלן: חומרי מח"ש), אשר רלוונטיים לאישום נושא הערעור. לטענתו, מדובר בחומרים שמלמדים על התנהלות המשטרה ויחידת התביעות בתיק דנן. ביום 30.5.2021, לאחר דיון במעמד הצדדים, קבע בית המשפט כי אין בממצאים האמורים כדי להשפיע על תוצאת פסק הדין בערעור. בו ביום קיבל בית המשפט המחוזי (כב' השופט העמית א' טל, השופטת העמיתה ז' בוסתן והשופטת ד' עטר) את הערעור והרשיע את המבקש במיוחס לו בכתב האישום (יצוין כי ערעור המדינה נידון במשותף עם ערעורו של עמר על הכרעת הדין וגזר הדין, אשר כאמור לעיל נדחה). תחילה, קבע בית המשפט כי היה מקום שבית משפט השלום יכריע בסוגיית הראיה החסויה במסגרת הדיון בהליך ולא במסגרת הכרעת הדין. עוד ציין בית המשפט בהקשר זה כי לאחר שמיעת טיעוני הצדדים לעניין הראיה החסויה, הגיע למסקנה כי אין מקום להורות על הסרת החיסיון וגילוי הראיה.

בהמשך, ציין בית המשפט כי קביעותיו העובדתיות של בית משפט השלום מקובלות עליו, ואולם, בשים לב לסרטון התייעוד של המפגש, בו נראה המבקש מעביר לעמר דבר מה בהסתר בתוך נייר טישו, וכן למכלול הראיות הנסיבתיות, עמדה המדינה בנטל ההוכחה שמוטל עליה ויש להרשיע את המבקש במיוחס לו בכתב האישום. בנוגע לקביעת הערכאה הדיונית בדבר מהימנות עדותו של פארש, קבע בית המשפט כי אף שלא מצא להתערב בה, עצם הקביעה אינה שוללת את שמיוחס למבקש בכתב האישום "שכן אין המדובר במוצר בעל סימן היכר מובהק, ולמעשה אין כל מניעה כי [עמר - ע' פ'] יקבל סמים משני מקורות שונים בשעות שונות באותו היום" (סעיף 66 לפסק הדין). ביחס לפגמים שנפלו בהליך בעניינו של המבקש קבע בית המשפט, כי אף אם נפלו פגמים כמתואר בפסק הדין של בית משפט השלום, יש לקבוע את נפקות המחדלים בהתאם לאמות המידה שהותוו בפסיקה. בית המשפט המחוזי עמד על הפגמים השונים, בחן את נפקותם בהתאם לדוקטרינת ההגנה מן הצדק (סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982) וקבע כי על אף חומרתם, אין לנקוט בסעד של ביטול כתב האישום, וחלף כך יש להתחשב בפגמים במסגרת גזירת העונש. כאמור בית המשפט המחוזי הרשיע את המבקש במיוחס לו בכתב האישום, וקבע כי עניינו יוחזר לבית משפט השלום לצורך גזירת דינו.

לשלמות התמונה יצוין, כי ביום 27.6.2021, כחודש לאחר מתן פסק הדין בערעור, הגיש המבקש עתירה לבית משפט זה בנוגע לראיה החסויה, אשר נדחתה על הסף מחמת שיהיו ומחמת קיומו של סעד חלופי (בג"ץ 4497/21 שטיינברגר נ' בית משפט מחוזי מרכז-לוד, פסקה 5 (22.7.2021)).

6. ביום 20.7.2021 גזר בית משפט השלום על המבקש 11 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר על תנאי וקנס כספי כמפורט בגזר הדין; וביום 14.2.2022 התקבל באופן חלקי ערעור המבקש על גזר הדין, אשר הועמד על 8 חודשי מאסר בפועל (יתר חלקי גזר הדין נותרו בעינם). בית המשפט המחוזי הורה, בהחלטתו מיום 24.4.2022, כי המבקש יתחיל לרצות את מאסרו ביום 1.6.2022.

7. המבקש הגיש בקשת רשות לערער על פסק הדין של בית המשפט המחוזי, וכן על החלטת בית המשפט המחוזי בעניין הראיה החסויה, וביום 12.4.2022 דחה השופט ג' קרא את הבקשה (רע"פ 1757/22 שטיינברגר נ' מדינת ישראל (12.4.2022) (להלן: רע"פ 1757/22)). בהחלטה נקבע, בין היתר, כי חרף הפגם הדיוני שנפל בהכרעת הדין של בית משפט השלום, עת הכריע בבקשה לגילוי ראיה במסגרת הכרעת הדין, לא נגרם למבקש עיוות דין. עוד נקבע, כי אין מקום להעלות טענות חדשות במסגרת בקשת רשות לערער ב"גלגול שלישי". משכך, דחה בית המשפט את טענת המבקש כי היה על בית המשפט המחוזי להחזיר את עניינו לבית משפט השלום בגין חומרי מח"ש. נקבע כי על המבקש היה להעלות טענות אלו לפני בית המשפט המחוזי ועובר למתן פסק הדין בערעור.

8. מכאן הבקשה שלפניי שהוגשה ביום 26.5.2022, ימים ספורים לפני המועד שקבוע לתחילת ריצוי עונשו של המבקש (ולצדה בקשה לעיכוב ביצוע גזר הדין עד להכרעה בבקשה). המבקש טוען, בעיקרם של דברים, כי הרשעתו התבססה על עיוות דין, סילוף ראיות, ומסמכים מזויפים. לטענת המבקש, העובדה שבית משפט השלום הכריע בבקשה לגילוי הראיה החסויה במסגרת הכרעת הדין עולה כדי פגם דיוני מהותי, אשר גורם לו לעיוות דין. עוד טוען המבקש כי התנהלות החקירה בעניינו, לרבות הפגמים שנפלו בה, עולים אף הם כדי עיוות דין. בנוסף נטען כי בית המשפט המחוזי הרשיע את המבקש בעובדות אשר לא נטענו בכתב האישום ובניגוד לממצאי מהימנות שנקבעו בערכאה הדיונית (ביחס לעד ההגנה פארש). לצד טענותיו אשר נוגעות בעיקרן לעיוות דין, טוען המבקש כי יש בידו ראיות חדשות ומהותיות, אשר נמסרו לו לאחר סיום ההליך לפני הערכאה הדיונית. לטענת המבקש, על אף שערכאת הערעור עיינה בראיות החדשות שבידו ומצאה כי אין בהן כדי להשפיע על הרשעתו, היה מקום שראיות אלו יעברו ב"כור ההיתוך" של הערכאה הדיונית.

9. לאחר שעיינתי בבקשה ובצירופותיה, הגעתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות. הסמכות להורות על משפט חוזר נובעת מן הצורך לאזן בין עקרון סופיות הדין לבין חשיפת האמת ומניעת הרשעות שווא (מ"ח 7550/21 חן נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (17.11.2021) (להלן: עניין חן); מ"ח 9530/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (25.8.2020) (להלן: עניין פלוני)). לשם יצירת האיזון בין הערכים האמורים, קבע המחוקק 4 עילות בסעיף 31(א) לחוק בתי המשפט, אשר על המבקש משפט חוזר להניח תשתית ראייתית איתנה וממשית בדבר קיומה של אחת מהן (מ"ח 4035/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (8.12.2020)). יודגש, כי הנחת המוצא בבואנו לבחון בקשה למשפט חוזר היא כי מדובר בהליך ייחודי, אשר יש להורות עליו באופן חריג ובמשורה (מ"ח 2722/20 מזרחי נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (16.6.2020); מ"ח 3378/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (17.7.2014)).
10. לדברי המבקש, טענותיו מופנות לשלוש מן העילות בסעיף 31 לחוק בתי המשפט: לדבריו חלק מן המסמכים והראיות אשר הוצגו בהליך בעניינו נמצאו מזויפים, וקיים יסוד להניח כי אילולא הצגתם הייתה משתנה התוצאה לטובתו (סעיף 31(א)(1) לחוק בתי המשפט); לדבריו יש בידו ראיות חדשות שבכוחן לשנות את תוצאת המשפט לטובתו (סעיף 31(א)(2) לחוק בתי המשפט); ולדבריו נפלו פגמים מהותיים בהליך שהוביל להרשעתו, ובכך נגרם לו עיוות דין (סעיף 31(א)(4) לחוק בתי המשפט).
11. כבר עתה ראיתי לציין כי איני סבור שהבקשה דנן מקימה עילה למשפט חוזר, בהתאם לאמות המידה שתוארו לעיל. כידוע, המשפט החוזר לא נועד להעלאת טענות ערעוריות באופיין אשר נטענו בהליכים קודמים ונדחו (עניין חן, פסקה 5; מ"ח 7372/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (29.10.2020)). טענות המבקש בבקשה דנן הובאו לפני הערכאות שדנו בעניינו: חלקן הובאו לפני בית משפט זה ובית המשפט המחוזי; וחלקן אף הועלו לפני כל הערכאות שדנו בעניינו. כאמור, בית המשפט המחוזי בפסק דינו כמו גם בית משפט זה במסגרת בקשת הרשות לערער לא מצאו כי יש בטענות אלו כדי להוביל לזיכויו של המבקש. יודגש, כי בית המשפט המחוזי בחן את הראיות בעניינו של המבקש, ובהן סרטון התייעוד של המפגש, והימצאות הסם על גופו של עמר לאחר המפגש, ומצא כי הונחה תשתית ראייתית מוצקה לצורך הרשעת המבקש במיוחס לו בכתב האישום. בית המשפט המחוזי נתן דעתו לכך שהרשעת המבקש מתבססת על ראיות נסיבתיות, וקבע כי המסקנה העולה מהתשתית הראייתית היא כי "במהלך המפגש העביר המשיב את הסם שנמצא על גופו של המערער בתום המפגש [...] אשר על כן, המסקנה ההגיונית היחידה העולה ממארג הראיות הנסיבתיות היא כי המשיב העביר למערער סם בעת המפגש שהתקיים ביניהם" (ההדגשות במקור - ע' פ'; סעיפים 66-67 לפסק הדין). הבקשה דנן נסובה אפוא, בעיקרם של דברים, על טענות ערעוריות, ובמסגרתה שב המבקש וסומך ידיו על פסק דינו המזכה של בית משפט השלום - אך לא לכך נועד הליך המשפט החוזר (מ"ח 1592/21 בלום נ' מדינת ישראל (11.3.2021)). אדון בטענותיו העיקריות לפי סדרן בבקשה.
12. עיוות דין - לטענת המבקש נגרם לו עיוות דין בהרשעתו. ראשית, לטענתו, היה על בית משפט השלום להכריע בעתירה לגילוי הראיה בנפרד מהכרעת הדין בעניינו. במסגרת רע"פ 1757/22 התייחס בית משפט זה במפורש לטענות אלו ודחה אותן. בית המשפט קבע כי חרף הפגם הדינוי שנפל בהכרעת בית משפט השלום (משכרך את החלטתו בדבר הראיה החסויה עם הכרעת דינו של המבקש), לא נגרם למבקש עיוות דין. זאת, בין היתר משבית המשפט המחוזי בחן את הראיה החסויה וקבע שלא היה מקום לגלותה. בית המשפט התייחס בהקשר זה גם לבקשת המבקש להחזיר את הדין בעניין הראיה החסויה לבית משפט השלום ודחה אותה (שם, פסקאות 12-16). טענות המבקש שמבקשות להשיג על ההחלטה ברע"פ 1757/22 הן טענות ערעוריות מובהקות, והן לא מקימות עילה למשפט חוזר (מ"ח 8660/20 לוי נ' הוועדה המקומית לתכנון ובניה 'שדות דן', פסקה 2 (1.12.2021)).

13. עוד כחלק מטענות המבקש לעיוות דין, טוען המבקש לפגמים בהליך בעניינו, ובכלל זאת: הצגת מסמכים כוזבים לבית המשפט ותיאום עדויות. ואולם, בית המשפט המחוזי בפסק דינו נדרש בהרחבה לאותם פגמים שאלהם מתייחס המבקש ומצא כי התוצאה של "מכלול המחדלים והתנהלות גורמי החקירה" (כלשוננו של בית המשפט המחוזי, סעיף 80 לפסק הדין) אינה זיכוי, כי אם התחשבות במסגרת העונש. זאת, לאחר שבחן בקפידה "כל מחדל כשלעצמו וכן את הצטברותם", ומאחר שהראיות שמקורן באותם מחדלים הן לא חלק מהתשתית הראייתית שעליה התבססה הרשעת המבקש (סעיפים 75-80 לפסק הדין). ויודגש, הכרעה זו של בית המשפט המחוזי נעשתה לאחר שנחשף לבקשת המבקש להגיש את ממצאי חקירת מח"ש, ולאחר הכרעתו כי אין בהם כדי לשנות מפסק הדין (יוער בהקשר זה כי כעולה מהחומרים שלפניי, חקירת מח"ש בהקשרו של התיק דנן נסגרה ביום 6.4.2021 מחוסר ראיות, וערר שהגיש המבקש על החלטת סגירת התיק עודנו תלוי ועומד). משכך, איני סבור כי אף בטענות אלו יש כדי להקים עילה למשפט חוזר.

14. עוד טוען המבקש כי נגרם לו עיוות דין מאחר שפסק הדין של בית המשפט המחוזי התבסס, בין היתר, על עובדות אשר לא הופיעו בכתב האישום ובניגוד לממצאי מהימנות שנקבעו בערכאה הדיונית. ראשית, אף טענות אלו הן טענות ערעוריות שמכוונות לפסק דינו של בית המשפט המחוזי. ואף בהתעלם מכך, איני סבור כי פסק הדין של בית המשפט המחוזי הרשיע את המבקש על בסיס עובדות שלא הופיעו בכתב האישום. בית המשפט המחוזי קבע כי הוכחה העבירה שמיוחסת למבקש בכתב האישום (סעיפים 66-67 לפסק הדין) וקבע במפורש כי ממארג הראיות הנסיבתיות עולה מסקנה הגיונית יחידה והיא שהמבקש העביר לעמר סם בעת המפגש שהתקיים ביניהם. בית המשפט המחוזי התייחס גם במפורש לגבולות התערבותו בהכרעת בית משפט השלום ולכך שאין בכוונתו להידרש לטענות הצדדים שעניינן קביעות מהימנות ועובדה (סעיף 54 לפסק הדין). בנסיבות אלו, איני סבור כי הכרעת בית המשפט המחוזי לגופה גרמה למבקש עיוות דין, לא כל שכן כזה שמקים עילה למשפט חוזר.

15. לצד עילת עיוות הדין, טוען המבקש כאמור לקיומן של ראיות "חדשות" (זאת בהתייחס, בעיקרם של דברים לממצאי חקירת מח"ש וחומרים נוספים). ואולם, חומרים אלא אינם בבחינת ראיות חדשות - הן נבחנו על ידי בית המשפט המחוזי, שנדרש להם הן במסגרת ההחלטה הנפרדת בעניין זה, הן במסגרת פסק הדין בערעור. משכך, אין מדובר בראיות חדשות במשמעותו של סעיף 31(א)(2) (עניין פלוני, פסקה 9; מ"ח 5371/18 לבין נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (18.5.2020); מ"ח 4345/14 ביבי נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (11.9.2014)). בית המשפט המחוזי אף הכריע במפורש כי אין מדובר במסמכים שיש בהם כדי לשנות מפסק דינו - ומשאלה הם פני הדברים, אף איני סבור כי המבקש הראה שמדובר במסמכים בעלי "משקל סגולי" מספק לשינוי תוצאת המשפט (מ"ח 8902/21 אזברגה נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (28.3.2022)).

16. יתר טענות המבקש, ובהן טענותיו לזיוף מסמכים וראיות (לפי סעיף 31(א)(1) לחוק בתי המשפט), חוזרות למעשה על טענותיו כי נגרם לו עיוות דין בהרשעתו. מדובר בטענות שכאמור נבחנו בשלוש ערכאות, ולא מצאתי כי הן מוליכות למסקנה כי המקרה דנן בא בגדר המקרים החריגים שבהם יורה בית משפט זה על קיומו של משפט חוזר.

הבקשה למשפט חוזר נדחית אפוא, ומאליה נדחית גם הבקשה לעיכוב ביצוע גזר הדין.

ניתנה היום, א' בסיון התשפ"ב (31.5.2022).

המשנה לנשיאה
